

EIRENE OP VREDESPAD

Van de Voorzitter

Op veel plekken in Afrika leeft de overtuiging dat je iemand bent of wordt dankzij anderen. Afrikanen noemen dit Ubuntu. Als iemand bij de Babemba-stam in Zuid Afrika onverantwoordelijk of slecht handelt, wordt hij in het midden van het dorp tussen alle mannen, vrouwen en kinderen gezet. Om de beurt spreekt ieder lid van de stam tot hem en vertelt over zijn goede eigenschappen en daden. Niemand mag overdrijven, verhalen verzinnen of sarcastisch doen. Na deze ceremonie wordt het stamlid op symbolische wijze opnieuw verwelkomd in de stam. De persoon in het midden wordt zo herinnerd aan het goede dat ook in hem leeft en kan zich weer met de mensen om zich heen verbinden. Hij is vergeven.

De diepgewortelde overtuiging van het belang van vergeving speelde een grote rol in het jaar 1995. In dat jaar richtte Nelson Mandela in plaats van een oorlogstribunaal een commissie voor waarheid en verzoening op. Iedereen die oorlogsmisdaden gepleegd had, mocht om vergeving vragen in ruil voor volledige openheid over de gepleegde daad. Dit gebeurde in openbare hoorzittingen. Eentwintigduizend verhalen werden verteld en gehoord. Daders en slachtoffers in één zaal. De temperatuur steeg. Aartsbisschop Desmond Tutu was voorzitter en vertelde: Ik herinner me de officier die het vuur had geopend in een

dorp; hij keek de mensen aan, erkende zijn daad volledig en vroeg; vergeef ons, vergeef ons alstublieft, neem ons weer op in uw gemeenschap. Het publiek met zoveel redenen om woedend en haatdragend te zijn, klapte in de handen om de vergeving kenbaar te maken. Het was indrukwekkend om hier deel van te zijn, vertelt Desmond, wij leken met elkaar te staan op heilige grond. Door Ubuntu krijgt een mens de kans om zijn ketenen te verbreken, weer verder te gaan, meer mens te worden.

Volg EIRENE ook op
Facebook, Twitter en You Tube.

Met deze keer...

EIRENE Internationaal

- Generatie Y
- vrouwen van Liberia

EIRENE Nederland

- Eirene op vredespad
- Leed
- Eirene/Pais

Projecten

- Inclusieve veiligheid

Dit verhaal en het bijbehorende boek hebben een diepe indruk op mij gemaakt. Ik las het rond 2000, kort nadat het uitkwam. Wegleggen kon ik het niet. Dit zou toch de oplossing zijn voor de wereld. Maar vooral het op andere manieren omgaan met conflicten. Bekijk het van twee kanten, onderzoek wat de argumenten en drijfveren zijn. Dan behoeven wij geen wapens te kopen en elkaar te lijf te gaan. En als we die dan willen kopen, laten we ervoor zorgen dat ze er niet zijn. Wall Mart, een grote winkelketen in de VS heeft na het zoveelste incident, de wapens uit de schappen gehaald. Wat kan marktwerking toch mooi zijn, denk ik dan. Eindelijk een begin van besef, dat je veiligheid op een andere manier kunt bewerkstelligen. Ik beveel dan ook hartelijk het werk van ' Stop Wapenhandel' aan, waarin kortgeleden het beleid voor 2018 en 2019 werd gepresenteerd.

Daarnaast een mooie studie van een werkgroep waar onze Henk van Apeldoorn deel van uitmaakt. Ik beveel het U van harte aan om na te denken en te spreken over Inclusieve Veiligheid.

Ondertussen is alweer een weekend getraind in Tuzla aan de Geweldloze Communicatie. Bart Landstra heeft de mensen ter plekke getraind en Dejan was weer aanwezig om het een en ander te vertalen. Ondertussen zijn al drie mensen gecertificeerd en zijn een aantal nieuwe mensen aan de groep toegevoegd. Het gaat fantastisch, want op het moment dat u dit leest heeft

Helmie, de volgende trainer, al een weekend achter de rug. Het project loopt goed, maar het potje dat wij hiervoor beschikbaar hebben, raakt leeg. Ik hoop dat U daar wat aan kunt en wilt doen. Voor de zomer willen wij graag Jan en Sonja naar Tuzla sturen. En dan met elkaar verder te komen om nog meer mensen gecertificeerd te krijgen. Maar dit resultaat (tot nu toe) mogen wij best met elkaar vieren. Tot eind negentiger jaren slechts één gecertificeerde trainer in heel voormalig Joegoslavië. En nu al drie en als het meezit tegen het eind van dit jaar en in de loop van volgend jaar een veelvoud van dit aantal.

Geweldloze Communicatie gaat over hoe met elkaar om te gaan in conflicten. Maar het gaat ook over emoties. De 4 basisemoties zijn: blij, bang, boos en bedroefd. Hoe kunnen we hiermee omgaan, om vooral blij te kunnen zijn met elkaar. Niet bang (inclusieve veiligheid), niet boos (empathisch met conflicten omgaan). Als wij dan bedroefd zijn over dingen die onvermijdelijk zijn (zoals ziekte en ongeluk), dan hebben wij de kans elkaar daarin bij te staan. En onze aandacht niet af te laten leiden, als we elkaar niets vervelends meer aandoen.

Geweldloze communicatie, inclusieve veiligheid, ontmoeting, het vredessymposium. Allemaal initiatieven die lopen. Dat is belangrijk. We gaan door. We willen op termijn met Pais samen verder optrekken, groter, sterker en diverser. En met allen die zich daar nog meer bij aan willen sluiten. Iedereen is welkom.

Elke beweging van mensen richting vrede is van belang. Door in vrede te blijven geloven en vrede te blijven nastreven ontstaat er beweging in de goede richting. Zodat wij op de lange termijn een betere wereld kunnen krijgen, waarin mensen in vrede met elkaar zullen leven. Dit is een doel waar we op moeten blijven inzetten.

We doen ons best. Onze bescheiden pogingen in die richting kunt U weer uit deze nieuwsbrief vernemen. Ik wens U veel genoeg toe bij het lezen hiervan.

Paul den Hartog
Voorzitter

Demonstranten bij de Oostvaardersplassen. Foto: ANP

LEED

Met verbazing heb ik gekeken naar de opwinding over het hek over de Oostvaardersplassen. De emoties van mensen over het sterven van een afgesloten groep dieren. Ik zie de acties die de mensen ondernemen en hoe individuen en organisaties zich met passie inzetten voor het welzijn van de dieren. Ik zie hoe het een terugkerend onderwerp is in opinieprogramma's van de TV. Er werd gezegd dat het een morele plicht is om voor de dieren te zorgen. Er werd een vergelijking gemaakt met zorg voor mensen. Onder druk van die discussie is voorlopig bijvoeren geregeld en de urgentie aanwezig om straks echte beslissingen te nemen die zaken oplossen.

Ineens dringt zich de vergelijking op met het HEK rondom Europa. De mensen gevangen in Ghouta en verder in Syrië raken de mening "wat erg voor ze". Zij genereren niet dezelfde passie onder publiek.

Kennelijk ver van mijn bed en "de anderen" en voor beleidsmakers op de achtergrond onze eigen economische belangen. De mensen raken buiten beeld. En dan maakt het niet uit of ze gevangen zitten op Lesbos of in hun eigen land. Er zijn veel hekken voor mensen. Ze zijn net zo als het hek rond de Oostvaardersplassen een moreel probleem, gemengd met economische belangen die morele keuzes in de schaduw stellen.

Hoe zit dat met "inclusief denken" (en handelen) ?

Maarten van der Werf
Christian Peacemaker Teams
reservist/ ambassadeur

Eirene NL/PAIS

De vredesbewegingen Eirene NL/PAIS willen de handen ineen slaan.

Twee aftastende vergaderingen hebben al plaatsgevonden. We hebben een aantal afspraken kunnen maken:

1. In mei vindt altijd een 'ontmoetingsdag' plaats van een aantal vredesgroepen. Het is de laatste jaren een vrijblijvende bijeenkomst geworden. Men ziet elkaar en praat met elkaar. Misschien kunnen wij deze dag nieuw leven inblazen.
Dat willen we proberen door deze dag te laten samenvallen met het Vredes-symposium dat jaarlijks in september in de vredesweek wordt gehouden.
2. We willen onze vrijwilligersdag in november gezamenlijk organiseren. Omdat Pais het Vredesmuseum in Gouda beheert, lijkt ons dat een goede plaats voor samenkomst.
3. Dit museum voor Vrede en Geweldloosheid wordt door 9 vredesorganisaties gedragen.
4. Ook willen we de samenwerking m.b.t. communicatie verstevigen door bij-voorbeeld actief te participeren in VredesNieuws.
5. In hoeverre kunnen we ons Burundiproject gezamenlijk dragen.
6. We hebben het zelfs al gehad over een eventueel samengaan met een mogelijke naamsverandering.
7. Op het bestuurlijke vlak zullen de bestuursleden meer gaan samenwerken:
De secretarissen zullen het werk in elkaar schuiven en de penningmeesters zullen naar een gezamenlijk financieel beleid werken.

Het waren aller-plezierigste vergaderingen, die we graag willen voortzetten..

Inclusieve veiligheid in een notendop

Wij geloven dat het bouwen aan een meer vreedzame, rechtvaardige en duurzame mondiale gemeenschap mogelijk is.

Wij wijzen oorlog en militarisering af, en stellen vast dat buitenlandbeleid gebaseerd is op 'Westers' eigenbelang. Wij zijn tegen een buitenlandbeleid dat uitgaat van geweld en dominantie, in plaats van evenwichtigheid en samenwerking, en wij zijn er voor om als internationale gemeenschap samen mondiale problemen op te lossen.

Wij willen ons uitspreken voor een nieuwe visie op een rechtvaardige en vreedzame mondiale gemeenschap. Deze visie gaat uit van het besef dat echte veiligheid in ons eigen land samenhangt met versterking van mondiale veiligheid voor iedereen.

Deze visie gaat uit van een sterk verweven mondiale samenleving, die burgers wereldwijd onlosmakelijk met elkaar verbindt. In zo'n mondiale gemeenschap kan onze veiligheid alleen worden gegarandeerd als die ook voor anderen geldt.

Inclusieve veiligheid benadrukt dat er gedeelde oplossingen voor gedeelde problemen nodig zijn: uitdagingen rond klimaat, voedsel, armoede en ongelijkheid kunnen we niet als land alleen oplossen. Militair ingrijpen, het traditionele antwoord op conflicten waar in toenemende mate naar wordt teruggegrepen bij het ontstaan van 'nieuwe' brandhaarden, is geen adequate reactie op de uitdagingen waarmee we in deze tijd wereldwijd worden geconfronteerd.

Bovendien heeft ons buitenlandbeleid rechtstreeks invloed op onze binnenlandse veiligheid. Door de

mondiale verbondenheid van mensen zien we dat ons ingrijpen in het buitenland kan leiden tot spanningen in onze eigen wijken en steden. Dit wordt in het huidige buitenlandbeleid in het geheel niet onderkend.

De visie van inclusieve veiligheid als basis voor een meer ethische en effectieve betrokkenheid van Nederland (en de EU) in de wereld gaat uit van vier basis principes:

- Mondiale samenwerking en effectieve internationale instituties, onder andere bij de uitvoering van de duurzame ontwikkelingsagenda van de VN;
- Investeren in het herstel van een gebroken wereld door handhaving van mensenrechten, vrede en verzoening, helen van trauma's, duurzame ontwikkeling in lokaal, nationaal en mondiaal verband;
- Grenzen stellen aan de economie vanuit de ecologie, zoeken naar lokale, duurzame en weerbare alternatieven en een gezamenlijk en verantwoord beheer van de eindige natuurlijke hulpbronnen;
- Geweldloosheid bij het voorkomen en oplossen van conflicten.

Wil je meer weten over inclusieve veiligheid bezoek dan onze website www.samenveilig.earth en ondersteun ons initiatief door daar een handtekening te plaatsen. Wij willen graag weten wat jouw mening is over veiligheid en vrede, en nodigen je uit ons te mailen via info@samenveilig.earth.

Namens de initiatiefnemers,
Henk van Apeldoorn
Johannes Borger
Kees Nieuwerth
Jan Schaake
Maarten van der Werf

Vredes Workshop

Onderwerpen

- o Een samenleving die buitensluit
- o Ervaringen van diverse groepen
- o Inclusieve veiligheid in een meer vredige samenleving
- o Een nieuwe cultuur om de problemen aan te pakken

Sprekers

- **Onder leiding van Henk van Apeldoorn**
 - o Positie bepaalt je oordeel
- **Bart Jan Commissaris, directeur DE Brede School;**
 - o Samenleven doe je zelf
- **Maarten van der Werf**
 - o Positie bepaalt je oordeel
- **Jan Schaake, Enschede voor Vrede**
 - o Samenlevende gemeenschappen in één stad
- **Shakur Halane**
 - o Veiligheid is een zaak van migranten

Datum en tijd: Zaterdag 10 maart 2018, 10:00-16:00 uur

Locatie: DE Brede School Amsterdam, Egoli 2

Toegang vrij: giften zijn welkom

Aanmelden: graag per email aan inclusievevrede@gmail.com

Program Schedule:

- 10:00 Zaal open
- 10:30 Opening en welkom
- 11:00 Presentaties en discussie, ronde 1
- 12:30 Lunch door de moeders
- 13:30 Presentaties en discussie, ronde 2
- 15:00 Plenaire afsluiting, gevolgd door een hapje en een drankje

GENERATIE Y: MEER DAN 'LIKEN' EN 'DELEN'

Pauline Fröhlich

Ik ben geboren in 1991, toen Generatie Y op haar hoogtepunt was. Al langere tijd vraag ik me af of de bij voorkeur Engels uitgesproken Y ("Why") staat voor een verloren generatie van 'Geen-Idee-Van'- mensen of voor een uiterst kritische, constant onderzoekende generatie. Op één punt lijkt de titel echter te kloppen: Wij 16- tot 35-jarigen vormen de "digitale generatie". We liken, sharen en programmeren. We gebruiken snoerloze elektrische apparaten en leggen aan onze ouders uit hoe je Whatsapp-foto's verstuurt. Zo'n uniforme beschrijving van karakteristieke eigenschappen van zoveel mensen roept echter de vraag op: Door welke factoren behalve de tijdgeest worden ontwikkeling en persoonlijkheid van mensen van een generatie verder nog beïnvloed?

Navid Kermani schrijft in zijn boek: "Wer ist wir?" dat er sociale en niet-culturele parameters zijn die mensen op elkaar laten lijken. Daarom kunnen twee personen uit Estland en Ghana, die een zelfde opleiding hebben gekregen duidelijk dichter bij elkaar staan, elkaar beter begrijpen en ideeën uitwisselen dan twee personen uit Indonesië die in dezelfde stad wonen maar uit compleet verschillende milieus afkomstig zijn. Deze these past bij de huidige krantenkoppen en podiumdiscussies in Duitsland: "Zijn wij een gespleten land?" "De zorgen van de burgers serieus nemen", "De mensen voelen zich in de steek gelaten". Er ontstaat een absurde concurrentiestrijd: Wie van generatie Y heeft de euvele moed zijn filterbubbel te verlaten om andere sociale realiteiten te ontdekken? Daarover wordt dan op Facebook melding gemaakt, bijna net zo als onze ouders ooit overal dia's vertoonden wanneer ze reizen door Oost-Europa hadden gemaakt. De pogingen sociale kloven te overbruggen met het doel de overkant beter te begrijpen, vind ik zeer waardevol. Ik ben zelf deel van de absurde concurrentiestrijd. Maar we moeten voorzichtig zijn om betrokkenheid niet als aardig avontuur of tijdelijk uitstapje op te vatten. De oplossingen voor werkelijke uitdagingen waarvoor onze generatie staat, beginnen weliswaar in de privésfeer maar eindigen in de politiek. We moeten ons oprecht interesseren, bereid zijn om betrokkenheid uit te dragen, en in plaats van alleen maar eisen te stellen, ook concrete politieke maatregelen te ontwerpen en te realiseren. Daartoe is onze generatie echter te weinig bereid. Slechts enkelen, lijkt me, worden lid van een partij of raken enthousiast voor partijonafhankelijk lobbywerk in de sociaal-maatschappelijke sector. Kort-tijd-betrokkenheid voor likes in sociale media ligt veel meer in de trend.

Belangrijke in het buitenland opgedane leerervaringen

Voor mij heeft zonder twijfel het tussenjaar in het buitenland in de elfde klas mij als persoon gevormd. Ik verbleef een jaar lang bij een gastgezin in Caïro. De Egyptische hoofdstad is in alle opzichten een overprikkeling. Op mijn 16e werd ik geconfronteerd met voor mij tot dan toe volkomen onbekende hiërarchieën binnen het gezin, armoede, rolmodellen, en religieuze veronderstellingen. Ik was toen nog geen "afgebakken" persoon, maar nog kneedbaar en stond nog niet zo snel met een oordeel klaar. Gelukkig maar want zo konden heftige indrukken weliswaar onbewust, maar toch helemaal worden verwerkt. Zonder dat jaar in Caïro zou ik nu stellig niet de sterke drang om onrecht op te sporen, vreemde situaties eerst goed te beluisteren en het vaste vertrouwen om mij te moeten inzetten, hebben gehad.

Dezelfde inzichten hadden wij nodig ook bij het oprichten van "Kleiner Fünf". We hebben dit initiatief tegen toetreding van de AfD (Alternative für Deutschland) in de Bundestag gestart in 2016 nadat het idee hiervoor was ontstaan in een aantal vriendengroepen. Wij noemden onze strategie: radicale beleefdheid. Gericht op dialoog en toch zelfbewust de rode lijnen van de grondwet verdedigend, bouwden wij een jaar lang een prachtig netwerk van vrijwilligers op, startten twee campagnes die overal in Duitsland werden gevoerd, ontwierpen richtlijnen voor het voeren van gesprekken en moedigden Ypsiloners aan tot discussie. Al vóór Trump hadden wij besloten actief op te treden, voor een kosmopolitisch Duitsland en tegen nationalistische opvattingen. Ook nu, na de algemene verkiezingen voor de Bondsdag, zetten wij onze betrokkenheid voort.

Op beurzen en seminars, in kerken en clubs – overal was Kleiner Fünf actief en overal kwam ik echte Ypsiloners tegen. De balans van mijn ontmoetingen is positief: Ypsiloners zetten zich graag met betrokkenheid in. Hoewel dikwijls een flinke por nodig is om de interesse voor wifi naar kiesrecht om te buigen. Ik kan dus mijn eigen vraag of Generatie Y staat voor de verlorenen, de mensen zonder hoop, gelukkig met neen beantwoorden.

De auteur

Pauline Fröhlich is 26 jaar en komt uit Hamburg. Zij studeerde Arabisch-Islamitische Cultuur en Geografie in Münster en sloot haar studie af met een Master Integrated Water Resource Management (Keulen en Amman). Sinds 2016 is zij betrokken bij de campagne "Kleiner Fünf" (www.kleinerfuenf.de)

Pauline Fröhlich

Hoe de vrouwen van Liberia vrede afdwongen

In de lente van 2002 kreeg Leymah Gbowee, een Liberiaanse traumatherapeute, naar eigen zeggen de opdracht van God: 'Breng de vrouwen samen en bid voor vrede'. Ze begreep dat het moment gekomen was om actie te ondernemen in de schier eindeloze burgeroorlog die haar land al dertien jaar teisterde. Nadat ze in 2003 tot informeel aanvoester van de vrouwenvredesbeweging was gekozen, voerde ze de vrouwen aan tot in het hotel in Ghana waar Charles Taylor in onoprechte vredesonderhandelingen met rebellenleiders verwickeld was. De vrouwen dreigden zich uit te kleden en gingen niet weg voordat er een duurzaam vredesakkoord getekend was.

Liberia is een republiek aan de westkust van Afrika, gesticht door uit de Verenigde Staten teruggekeerde ex-slaven. Liberia werd in 1847 de eerste Afrikaanse republiek, met een grondwet die op de Amerikaanse leek. Nadat president Charles Taylor in 2003 de macht had gegrepen door een gewelddadige coup, kwam Liberia in de greep van een burgeroorlog tussen het leger en diverse elkaar bestrijdende rebellengroepen. Zowel de rebellen als het regime gebruikten daarbij extreem geweld tegen de bevolking en in 2002 waren al 200.000 mensen gedood en was een derde van de bevolking ontheemd. De vrouwen hadden het 't zwaarst te verduren; vrouwen en meisjes werden door alle partijen verkracht, of ontvoerd om gedwongen op het land te werken of met een rebel te trouwen. Degenen die dit lot konden ontwijken, moesten maar zien hoe ze voor kinderen en ouderen konden zorgen onder deze vreselijke omstandigheden.

Geweldloze campagne "Peace Now" In april 2003 was een groep Liberiaanse vrouwen de oorlog zo beu, dat ze een geweldloze campagne voor vrede begonnen onder de leus van hun aanvoester Leymah Gbowee: "We gaan het lot van ons kleine landje in onze eigen handen nemen". Gbowee verklaarde: "In het verleden hebben we gezwegen, maar nadat we vermoord, verkracht, onmenselijk en besmet zijn met ziektes, heeft de oorlog ons geleerd dat de toekomst ligt in NEE zeggen tegen geweld en JA tegen vrede!" Zo gebeurde het dat in een maatschappij die bol stond van etnische en religieuze spanningen, vrouwen van Islamitische en Christelijke organisaties, van zowel inheemse afkomst als uit de Americo-Liberiaanse elite, zich verenigden in de Vrouwen van Liberia Massa Actie voor Vrede. De in Ghana gevestigde regionale vredesorganisatie WANEP (West-Afrikaans Netwerk voor Vredesopbouw) was al een paar jaar bezorgd over de situatie van vrouwen in Liberia en andere landen in de regio. In 2001 zette WANEP een nieuw netwerk op, WIPNET (Netwerk van Vrouwen in Vredesopbouw), gebaseerd op de stelling dat het systematische geweld tegen vrouwen een uitdrukking was van een dieperliggende minachting van vrouwen in West-Afrikaanse samenlevingen. WIPNET had de missie om vrouwen te mobiliseren om af te dwingen dat ze een centrale rol kregen in formele vredesprocessen in de regio. In verschillende West-Afrikaanse landen hield

ze workshops in conflictbeslechting en mediatie voor gemarginaliseerde plattelandsvrouwen. De campagne van de Massa Actie voor Vrede van de Liberiaanse vrouwen had drie hoofddoelstellingen: een onmiddellijk staakt het vuren; vredesbesprekingen tussen de regering en de rebellengroepen; en stationering van internationale interventietroepen in het land. De beweging koos politiek geen partij, maar was slechts uit op absolute vrede. Begonnen als een vredesinitiatief van christelijke vrouwen (Gbowee was een sociaal werker in de Lutherse kerk), breidde het netwerk zich snel uit naar moslim vrouwen. Ondanks jaren van ingehamerde vooroordelen vonden deze vrouwen van verschillende religieuze en etnische achtergrond zich in hun gedeelde ervaring als moeders, zusters, dochters en tantes. De Massa Actie voor Vrede was niet alleen een protestbeweging, maar tegelijk een ruimte voor steun voor de vredesvrouwen die geïsoleerd waren geraakt door jaren van oorlog.

Mobiliseren van burgerinitiatieven

De Massa Actie voor Vrede begon in een periode waarin burgerlijke vrijheden extreem begrensd waren in Liberia. In 2002 riep Taylor de noodtoestand uit in een poging de rebellengroep LURD tegen te houden die snel oprukte naar de hoofdstad Monrovia. De meeste Liberianen zagen hierin een zoveelste poging om elke oppositie tegen zijn bewind de kop in te drukken. Mensenrechten advocaten, journalisten en andere activisten werden opgepakt en als politieke gevangenen opgesloten; velen werden gemarteld en uiteindelijk gedood door Taylors 'Anti-Terrorisme Eenheid'. Het was geen welkome omgeving voor protest. In de veertien jaar oorlog was de infrastructuur intussen in elkaar geklapt en de meeste Liberianen leefden zonder stromend water of electriciteit. Een hele generatie was opgegroeid zonder ooit televisie te kijken, laat staan internet te gebruiken. Dit maakte het makkelijk om activisten te isoleren en de verspreiding van nieuwe ideeën tegen te gaan. Begin maart 2003 had de LURDs anti-Taylor coalitie van krijgsheren zo'n tweederde van het rurale gebied in handen. De vrouwen van de Massa Actie voor Vrede lieten zich hierdoor niet intimideren en vonden nieuwe manieren om door te gaan met hun vreedzame protest. Ze lieten zich voorstaan op het feit dat ze vrouw waren en organiseerden zich bewust rondom die identiteit. Ze spraken elkaar aan als zusters, moeders en echtgenotes en konden via deze niet-bedreigende stereotypen van hun vrouwzijn toegang krijgen tot zowel de rebellen als regeringsfunctionarissen. Omdat het geweld door bleef gaan besloten ze meer impact te verwerven door het maatschappelijk middenveld mee te krijgen via systematische beïnvloeding. Het begon bij het benaderen van de Liberiaanse religieuze autoriteiten. Eerst brachten ze hun boodschap naar bisschoppen en kerkleiders om druk uit te oefenen op Taylors regering. Vervolgens zochten ze steun van imams die invloed hadden op de krijgsheren door bijeenkomsten te plannen na de vrijdag gebeden om zo met de imams in dialoog te gaan. De vrouwen vonden een bondgenoot in het katholieke radiostation Radio Veritas dat verslag deed van hun protestacties. Al snel kregen WIPNET en de Massa Actie voor Vrede aandacht van de belangrijkste

media in binnen- en buitenland, wat hun activisme alleen maar aanjoeg. Gekleed in het wit en zonder make-up of sieraden kwamen de vrouwen bijeen op een centraal gelegen vismarkt, waar ze urenlang zongen en baden voor vrede. Ze droegen een spandoek met de woorden 'de vrouwen van Liberia willen vrede nu'. Ze gingen zelfs over tot het eeuwenoude pressiemiddel van een seksstaking om hun mannen onder druk te zetten om ook vredesbesprekingen te eisen. De beweging van de Massa Actie voor Vrede groeide al snel uit tot duizenden aanhangers.

En vervolgens de machthebbers...

De vrouwen weigerden partij te kiezen in het conflict en spraken niet over politieke kwesties, maar focusten alleen op vrede. Ze probeerden een audiëntie bij president Taylor te krijgen en bezetten daartoe een voetbalveld dat langs de weg lag waar hij elke dag langs kwam. Toen Taylor hen in april 2003 eindelijk wilde ontvangen, kwamen meer dan 2000 vrouwen samen rondom zijn villa om voor vrede te pleiten. Uiteindelijk stemde Taylor ermee in om deel te nemen aan vredesbesprekingen in Ghana. Toen moesten de rebellen nog overtuigd worden. De Massa Actie voor Vrede zond een paar vertegenwoordigers naar Sierra Leone om de rebellenleiders aan te spreken. Ook daar bezetten vrouwen de straten rond hun hotels, net zolang totdat de rebellen toezegden deel te zullen nemen aan de besprekingen. De inzet van de campagne om alle vrouwen mee te krijgen, niet alleen christenen of moslims of bepaalde etnische groeperingen of klassen, was in Liberia revolutionair. Het stelde WIPNET in staat om grote aantallen vrouwen en vrouwelijke leiders te mobiliseren, waaronder ook de Liberiaanse vrouwelijke vluchtelingen in Ghana, om de druk op de ketel te houden tijdens de vredesbesprekingen. Vervolgens klaagde het Internationale Strafhof in Den Haag Charles Taylor aan wegens misdaden tegen de menselijkheid vanwege het financieren van rebellen in Sierra Leone. Hij vluchtte terug naar Liberia, daarbij zijn delegatie

en de onderhandelingen in de steek latend. Maar de vrouwen van de Massa Actie voor Vrede weigerden op te geven. Ze bleven wakke houden bij de vismarkt, het presidentieel kantoor en de Amerikaanse ambassade. In juli was het geweld in Monrovia verder toegenomen en de vrouwen waren niet van plan nog een maand van zinloze onderhandelingen te tolereren. Tweehonderd vrouwen begonnen een sit-in voor de vergaderzaal en eisten dat de partijen tot overeenstemming zouden komen. De politie probeerde hen te arresteren, maar dat lukte niet. Toen de onderhandelaars naar buiten probeerden te komen, dreigden Gwobee en de vrouwen hun kleren uit te trekken – een daad die de mannelijke delegatie leden ernstig zou beschamen. De vrouwen wilden pas vertrekken nadat de hoofdonderhandelaar hen had ontmoet en beloofd dat hij een vredesaccord zou vaststellen. Toen hij terugging naar de vergaderzaal blies hij van woede en riep: "Als die vrouwen daar buiten blijven... die zijn boos en ze zullen naar binnen komen en gewoon doen waar ze zin in hebben, dus alstublieft, we moeten iets doen zodat die vrouwen weg kunnen gaan". Twee weken later, onder druk van de eisen van de vrouwen en het dreigement van de internationale gemeenschap dat ze de dringende noodzakelijke financiering aan Liberia zou blokkeren, leidden de vredesbesprekingen eindelijk tot een akkoord. Charles Taylor ging in ballingschap in Nigeria; VN blauwhelmen namen hun posities in in Monrovia en er werd een overgangsregering gevormd met krijgsheren in leidende posities. Dit mondde uit in democratische verkiezingen en op 23 november 2005 werd Ellen Johnson Sirleaf tot president gekozen.

Na twee-en-een-half jaar actievoeren culmineerde de Massa Actie voor Vrede in de verkiezing van Afrika's eerste vrouwelijke president. Leymah Gbowee werd, samen met Ellen Johnson Sirleaf en Tawakkul Karman, in 2011 gehuldigd met de Nobelprijs voor de Vrede 'voor hun geweldloze strijd voor de veiligheid van vrouwen en het recht van vrouwen om volledig te participeren in vredesopbouwwerk'.

Auteur: Elma Doleman
dit artikel verscheen eerder in het tijdschrift Gender en Duurzamevrede (2018-01)

EIRENE™

DONEER EENVOUDIG ONLINE VIA: WWW.EIRENE-NEDERLAND.ORG

Colofon

Vanuit een principe van actieve geweldloosheid ondersteunt EIRENE op het noordelijk en zuidelijk halfrond initiatieven, die zich voor geweldloze conflictoplossing en een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling inzetten.

EIRENE Nederland is onderdeel van EIRENE Internationaal.

IBAN: NL29INGB0001856660
t.n.v. EIRENE Nederland te Bilthoven
(giften zijn aftrekbaar van de belasting)

Postadres: Schimmelpenninckkade 30
3813AE Amersfoort
Telefoon: 06 - 23 21 26 39
Email: info@eirene-nederland.org

Website: eirene-nederland.org
Facebook: facebook.com/EireneNL
Twitter: [@EireneNL](https://twitter.com/EireneNL)
You Tube: youtube.com/user/EireneNL

EIRENE-nieuws verschijnt 4x per jaar

Redactie: Leon Polman en Marieke Wegman
Lay-out: Egbert Scheffer (egbertegd.nl)

Scan de QR-code
met je smartphone